

**Course Title: Analytical Study of Contemporary Persian
Literature**

Ph.D. Session 2019 -2024

Course Code: 705

Credit Hrs :03

آثار و زندگی نامه سیمین دانشور، اولین نویسنده زن ایرانی

سیمین دانشور نویسنده و مترجم ایرانی در سال 1300 به دنیا آمد

اولین زن داستان نویس ایرانی

سیمین دانشور نویسنده و مترجم ایرانی و همسر جلال آل احمد بود و در اکثر فعالیت های فرهنگی و اجتماعی همسرش حضور و همکاری داشت. سیمین دانشور نخستین زن ایرانی بود که به صورتی حرفه‌ای در زبان فارسی داستان نوشت .

مهم‌ترین اثر سیمین دانشور رمان **سووشون** است که نثری ساده دارد و به ۱۷ زبان ترجمه شده است سووشون از جمله پرفروش‌ترین آثار ادبیات داستانی در ایران به شمار می‌رود. سیمین دانشور همچنین عضو و نخستین رئیس کانون نویسندگان ایران بود.

بیوگرافی سیمین دانشور

سیمین دانشور در 8 اردیبهشت 1300 در شیراز به دنیا آمد. پدرش دکتر محمدعلی دانشور (احیاءالسلطنه) همان کسی است که سیمین دانشور در رمان «سووشون» از او به نام دکتر عبدالله خان یاد می‌کند؛ احیاءالسلطنه مردی با فرهنگ و ادب بود و عضو گروه حافظیون که شب‌های جمعه بر سر مزار حافظ جمع می‌شدند و یاد حافظ را زنده می‌داشتند. مادر سیمین دانشور قمرالسلطنه حکمت نام داشت. بانوی شاعر و هنرمند که نقاشی را به فرزندانش می‌آموخت و مدتی هم مدیر هنرستان دخترانه هنرهای شیراز بود سیمین سه برادر و دو خواهر داشت و در خانواده‌ای اهل ذوق و هنر پرورش یافت.

سیمین دانشور، این بانوی داستان‌سرا از کودکی با ادبیات و هنر توسط مادر و پدرش آشنا شد و دوران ابتدایی و متوسط را در مدرسه انگلیسی «مهر آئین» به تحصیل پرداخت و در امتحانات نهایی شاگرد اول سراسر کشور شد. سیمین سپس به تهران آمد و در دانشکده ادبیات دانشگاه تهران به تحصیل مشغول شد و در مدرسه‌ای آمریکایی در تهران اقامت گزید.

پدر سیمین دانشور در سال 1320 زمانی که سیمین موفق به اخذ مدرک لیسانس شده بود، درگذشت و با وجود درآمد مکفی پدر و ثروت مادرش برای مدتی مجبور به کار کردن شد. از جمله کارهایی که سیمین دانشور به آن اشتغال داشت، معاونت اداره تبلیغات خارجی و همچنین نوشتن مقاله برای روزنامه ایران آن زمان با نام مستعار «شیرازی بی‌نام» بود و برای مدت کوتاهی نیز در رادیو تهران مشغول بود.

سیمین دانشور، اولین زن نویسنده ایران

دکتر سیمین دانشور در سال 1327 توانست اولین مجموعه داستان‌های کوتاهش را با عنوان «آتش خاموش» منتشر کند که برخی از داستان‌های این مجموعه 16 قسمتی، قبلاً در روزنامه کیهان، مجله بانو و امید چاپ شده بود.

سیمین دانشور در واقع اولین زنی است که داستان نویسی بودن را به صورت حرفه‌ای پیش گرفت. البته قبل از دانشور هم افرادی بودند، مانند امینه پاکروان که البته به فرانسه می‌نوشت، ولی فارسی را خوب نمی‌دانست، اما در هر حال سیمین دانشور را اولین زن نویسنده ایرانی می‌دانند. سیمین دانشور در دوره‌ای داستان‌نویسی را آغاز می‌کند که حضور زن به عنوان نویسنده خرق عادت بود؛ کاری را که فروغ فرخزاد در شعر انجام می‌دهد، دانشور در داستان ترسیم می‌کند.

آتش خاموش، اولین اثر سیمین دانشور

سیمین دانشور اولین اثر خود، «آتش خاموش» را در 22 سالگی نوشت و در 27 سالگی چاپ کرد؛ البته این داستان مشق اول او بود. سیمین دانشور وقتی که آن را به صادق هدایت نشان داد و نظرش را خواست به او گفت «اگر من به تو بگویم چطور بنویس و چکار کن دیگر خودت نخواهی بود، بنابراین بگذار دشنام‌ها و سیلی‌ها را بخوری تا راه بیفتی» و (دانشور) ادامه می‌دهد. البته خود سیمین دانشور علاقه چندانی به اولین اثرش نداشت و معتقد بود این مجموعه به مقتضای سنش بسیار رمانتیک است و هرگز اجازه چاپ مجدد آن را نداد.

ازدواج سیمین دانشور با جلال آل احمد

سیمین دانشور در آخر بهار سال 1327 پس از انتشار «آتش خاموش» در مسیر بازگشت از شیراز به تهران با جلال آل احمد آشنا شد. این تاریخ نقطه عطفی در زندگی سیمین دانشور محسوب می‌شود؛ زیرا جلال آل احمد نیز از نویسندگان بنام دوره است که اولاً با بزرگان این عرصه آمد و شد دارد، ثانیاً ذاتاً نویسنده‌پرور است.

سیمین دانشور در سال 1328 موفق به اخذ مدرک دکتری ادبیات فارسی از دانشگاه تهران شد و رساله زیبایی‌شناسی «علم الجمال و جمال» را که در رابطه با ادبیات قرن هفتم است، به رشته تحریر درآورد. به مدت 5 سال با متقدان بزرگی چون فاطمه سیاح، بهمینار، ملکی و فروزانفر کار کرد.

سیمین دانشور در سال 1329 با جلال آل احمد ازدواج کرد. البته این ازدواج مخالفت‌هایی را از جانب خانواده جلال آل احمد به همراه داشت؛ پدر جلال در روز عقدکنان مراسم را ترک کرد و به قم بازگشت و تا 10 سال بعد از آن، پای به خانه جلال نگذاشت. سیمین دانشور تا سال 1348 که جلال به طور ناگهانی در اسالم گیلان نقاب خاک بر چهره پوشید، با وی همراه بود.

سیمین دانشور و جایگاه زن ایرانی

سیمین دانشور، با آنکه اهل شیراز بود، اما به دلیل سال‌ها حضور و زندگی در تهران به یکی از نمادهای فرهنگی این شهر تبدیل شد. دانشور در بسیاری از آثار خود راوی فضای شهر تهران می‌شود و این شهر به خصوص در آثار بعد از «سووشون» جزء لاینفک ساختار داستانی وی شد.

سیمین دانشور در مصاحبه‌ای خود را برخلاف همسرش (جلال آل احمد)، اهل سیاست به حساب نمی‌آورد: «من همیشه سیمین دانشور باقی ماندم، هیچ‌گاه سیمین آل احمد نشدم و اصلاً هم با طرز فکر جلال موافق نبودم و نیستم. من با نوسان موافق هستم و هرگز سیاسی نبودم. هدف سیاست رسیدن به قدرت است و آدم خاص و جاه طلبی می‌خواهد. من آدمی هستم به کلی غیرسیاسی به طور کلی سیمین دانشور در آثار خود به مشکل هویت و جایگاه زن ایرانی در مرحله‌ای از تغییر و تحول اجتماعی می‌پردازد و تلاش زنان برای خودیابی را با انتقاد از جامعه‌ای - که دنیای زنان ناشناخته‌تر از دنیای مردان است - مورد بررسی قرار می‌دهد.

رمان «جزیره سرگردانی» که وقایع آن از نزدیکی‌های پاگیری انقلاب اسلامی در کشور آغاز و تا بحبوحه انقلاب ادامه می‌یابد، جزء آخرین آثار داستانی منتشره از سیمین دانشور ، این بانوی کهنسال نویسنده است که در شمارگان بالایی به چاپ رسیده و مورد توجه محافل و منتقدان ادبی واقع شده است.

درگذشت سیمین دانشور

سیمین دانشور پس از یک دوره بیماری آنفلوآنزا، عصر روز ۱۸ اسفند ۱۳۹۰ برابر با ۸ مارس ۲۰۱۲ در ۹۰ سالگی در خانه‌اش در شهر تهران درگذشت.

آثار سیمین دانشور

• مجموعه داستانهای سیمین دانشور

- آتش خاموش، اردیبهشت ۱۳۲۷
- شهری چون بهشت، دی ۱۳۴۰
- به کی سلام کنم؟، خرداد ۱۳۵۹
- از پرنده‌های مهاجر بیرس، ۱۳۷۶

• رمان‌های سیمین دانشور

- سَوشون معروفترین اثر دانشور در تیر ۱۳۴۸
- جزیره سرگردانی، ۱۳۷۲
- ساربان سرگردان، ۱۳۸۰
- کوه سرگردان

• ترجمه‌های سیمین دانشور

-سرباز شکلاتی، نوشته برنارد شاو، ۱۳۲۸

-دشمنان، نوشته آنتون چخوف، ۱۳۲۸

-بنال وطن، نوشته آلن پیتون، ۱۳۵۱

-داغ ننگ، نوشته ناتانیل هاتورن

-باغ البالو نوشته آنتوان چخوف، ۱۳۸۱

-ماه عسل آفتابی (مجموعه داستان)، نوشته ریونوسوکه آکوتاگاوا و...